

100

Besluit van 14 februari 1992, houdende wijziging van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 19 november 1991, nr. R 107477, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 2 van de Wegenverkeerswet (Stb. 1935, 554);

Gelet op Richtlijn 91/671/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 16 december 1991, inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lidstaten betreffende het verplichte gebruik van veiligheidsgordels in voertuigen van minder dan 3,5 ton (Pb/EG L 373 van 31 december 1991);

De Raad van State gehoord (advies van 14 januari 1992, no. W09.91.0643);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 10 februari 1992, nr. RVR 115331, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

In het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (Stb. 1990, 459)¹ wordt artikel 59 vervangen door:

Artikel 59

1. Bestuurders van een motorvoertuig en de naast hen gezeten passagiers moeten gebruik maken van de voor hen beschikbare autogordel. Naast de bestuurder gezeten passagiers jonger dan 12 jaren die korter zijn dan 1.50 meter moeten gebruik maken van een voor hen geschikt en door Onze Minister goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel.

2. Andere dan de in het eerste lid bedoelde passagiers moeten eveneens gebruik maken van de voor hen beschikbare autogordel. Indien deze passagiers jonger zijn dan twaalf jaren en korter zijn dan 1.50 meter, moeten zij gebruik maken van een voor hen geschikt en door Onze Minister goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel, indien dit aanwezig is. Indien een dergelijk kinderbeveiligingsmiddel niet aanwezig is, moeten passagiers van 3 tot 12 jaren die korter zijn dan 1.50 meter gebruik

maken van de voor hen beschikbare autogordel. Passagiers van 0 tot 3 jaren behoeven alsdan geen beveiligingsmiddel te gebruiken.

3. Bestuurders en passagiers die korter zijn dan 1.50 meter en die gebruik moeten maken van de autogordel mogen een driepuntsgordel gebruiken als heupgordel.

4. Het is bestuurders verboden passagiers jonger dan twaalf jaren te vervoeren op een andere wijze dan in dit artikel is voorgeschreven.

5. Het eerste lid geldt niet voor bestuurders tijdens het vervoer van passagiers tegen vergoeding in de zin van de Wet personenvervoer.

6. Het eerste en het tweede lid gelden niet voor personen woonachtig in het buitenland die overeenkomstig de aldaar geldende wettelijke voorschriften van de verplichting tot het gebruik maken van een beveiligingsmiddel zijn vrijgesteld.

¹ Gewijzigd bij koninklijk besluit van 17 september 1991, Stb. 497.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 april 1992, nr. 74.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Lech, 14 februari 1992

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat a.i.,
J. G. M. Alders

Uitgegeven de *twaalfde* maart 1992

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

NOTA VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

Het onderhavige besluit heeft tot doel het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) (Stb. 459) te wijzigen met het oog op de uitbreiding van de draagplicht van autogordels. Ingevoerd wordt de draagplicht van autogordels achterin motorvoertuigen, voorzover deze aanwezig zijn. Voor kinderen jonger dan 12 jaar geldt een bijzondere regeling. De invoering wordt begeleid met een uitgebreide voorlichtings-campagne.

De aanwezigheid van autogordels voorin personenauto's is reeds verplicht sinds 1971. De draagplicht van deze gordels volgde in 1975. De aanwezigheid van gordels achterin een personenauto is verplicht sinds 1 januari 1990. Dit betekent dat thans minimaal 30 % van de personenauto's is uitgerust met autogordels achterin.¹ Het voornemen tot de invoering van de draagplicht van autogordels achterin werd reeds aangekondigd in het derde Meerjarenplan Verkeersveiligheid (MPV 3) van juni 1991 (Kamerstukken II, 1990/91, 22100).

Voorts is met de ontwikkeling van goede kinderbeveiligingsmiddelen de laatste jaren grote vooruitgang geboekt. Voor het vervoeren van kinderen in motorvoertuigen zijn voldoende goedgekeurde kinderbeveiligingsmiddelen beschikbaar voor verschillende leeftijdscategorieën waarmee een optimale bescherming kan worden gewaarborgd. Deze systemen variëren van babyzitjes (0-9 maanden) tot kinderzitjes (9 maanden - 4 jaar) en kindergordels, tafeltjes of zittingverhogers (4-12 jaar); ze dienen in bijna alle gevallen in combinatie met de aanwezige gordels gebruikt te worden.

Het vorenstaande rechtvaardigt dat thans wordt overgegaan tot de invoering van de verplichting ook achterin motorvoertuigen autogordels en kinderbeveiligingsmiddelen te gebruiken.

Indien wordt uitgegaan van eenzelfde draagpercentage van de beveiligingsmiddelen achterin personenauto's als thans voorin, kan de uitbreiding van de draagplicht van autogordels in Nederland een jaarlijkse besparing van circa 30 doden en 300 ziekenhuisgewonden opleveren.²

Deze gunstige verwachtingen ten aanzien van de verkeersveiligheid en de wenselijkheid van Europese harmonisatie op dit punt zijn voor Nederland, nadat in Benelux verband hierover een standpunt was ingenomen, mede aanleiding geweest de draagplicht van autogordels achterin in de Europese Gemeenschap in te brengen. Dit heeft geresulteerd in de Richtlijn 91/671/EEG van de Raad van 16 december 1991, inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lidstaten betreffende het verplicht gebruik van veiligheidsgordels in voertuigen van minder dan 3,5 ton (Pb/EG L 373 van 31 december 1991).

De Richtlijn gaat er - kort samengevat - vanuit dat inzittenden van motorvoertuigen op de juiste wijze beveiligd aan het verkeer dienen deel te nemen. Dit betekent dat bestuurders en passagiers gebruik moeten maken van de aanwezige veiligheidsgordels. De draagverplichting van gordels is derhalve gebaseerd op het principe: daar waar een gordel aanwezig is, moet deze ook daadwerkelijk gebruikt worden. Kinderen jonger dan 12 jaren en korter dan 1.50 meter, moeten in een voor hen geschikt kinderbeveiligingsmiddel worden vervoerd. Ten aanzien van

deze laatste categorie biedt de Richtlijn de Lid-Staten de mogelijkheid minder stringente eisen te stellen.

Met dit besluit is uitvoering gegeven aan de hiervoor beschreven Richtlijn. De onderhavige regeling is wat betreft het gebruik van beveiligingsmiddelen echter niet beperkt tot motorvoertuigen waartoe de Richtlijn verplicht. Zo geldt de gordeldraagplicht ook in niet door de Richtlijn bestreken motorvoertuigen voor zover daarin autogordels zijn aangebracht. Tevens gelden daarvoor de voorschriften met betrekking tot het vervoer van kinderen. De verkeersveiligheid is ermee gediend dat in alle gevallen waarin het gebruik van beveiligingsmiddelen mogelijk is, deze ook worden gebruikt.

Ten aanzien van het gebruik van kinderbeveiligingsmiddelen is enerzijds gestreefd naar een zo strikt mogelijke verplichting van het gebruik daarvan, terwijl anderzijds niet voorbij kan worden gegaan aan het feit dat bij incidenteel vervoer van een kind niet steeds een geschikt kinderbeveiligingsmiddel voor handen zal zijn. Te denken valt bij voorbeeld aan grootouders die incidenteel met kleinkinderen op pad gaan. Het zou te ver voeren in dergelijke situaties van autobezitters te eisen, dat zij dan altijd beschikken over geschikte kinderbeveiligingsmiddelen. In verband daarmee is bepaald dat, indien geen kinderbeveiligingsmiddel aanwezig is, kinderen van 3 tot 12 jaren in dat geval gebruik moeten maken van de beschikbare autogordels. Kinderen beneden de 3 jaren behoeven in dat geval geen beveiligingsmiddel te gebruiken indien zij achterin zijn gezeten. Het in dat geval geheel vrijstellen van de verplichting voor kinderen beneden de 3 jaren houdt verband met het feit dat het gebruik van de autogordel voor die zeer jeugdige kinderen redelijkerwijs niet mogelijk is.

Uit een oogpunt van veiligheid is wat betreft het vervoer van kinderen, afhankelijk van de vraag of het kind voorin dan wel achterin wordt vervoerd, onderscheid gemaakt in de verplichting tot het gebruik van kinderbeveiligingsmiddelen. Voorin is het gebruik van een geschikt en goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel vereist, terwijl achterin, bij het ontbreken van een dergelijk beveiligingsmiddel, de hiervoor beschreven alternatieven worden geboden.

Op grond van het vorenstaande kunnen de hoofdlijnen van de regeling als volgt worden beschreven:

- a. Bestuurders en passagiers op zitplaatsen die zijn voorzien van autogordels, moeten deze gordels gebruiken;
- b. Voorin mogen kinderen jonger dan 12 jaren en korter dan 1.50 meter, uitsluitend in een kinderbeveiligingsmiddel worden vervoerd;
- c. Achterin moeten kinderen jonger dan 12 jaren en korter dan 1.50 meter, in een kinderbeveiligingsmiddel worden vervoerd, tenzij een dergelijk beveiligingsmiddel ontbreekt. In dat geval gebruiken zij de beschikbare autogordel met dien verstande dat kinderen beneden de 3 jaren alsdan geen beveiligingsmiddel behoeven te gebruiken.

Hierbij wordt aangetekend dat het gebruik van een driepuntsgordel door kinderen die korter zijn dan 1.50 meter bezwaren op kan leveren. Het diagonale gedeelte van de riem kan in dat geval immers ter hoogte van de halsstreek zitten. Hetzelfde geldt overigens voor volwassenen die korter zijn dan 1.50 meter. In verband daarmee is bepaald dat de driepuntsgordel voor personen korter dan 1.50 meter als heupgordel mag worden gebruikt.

De uitbreiding van de gordeldraagplicht zal naar verwachting niet of nauwelijks leiden tot een vergroting van de handhavingslasten voor politie en Justitie. De controle op de draagplicht vergt nauwelijks meer inspanning, omdat bij controle van de bestuurder tevens de draagplicht bij de overige inzittenden meegenomen kan worden.

II. ARTIKELEN

Artikel I

Voor de draagplicht van autogordels door bestuurders en naast de bestuurder gezeten passagiers (artikel 59, eerste lid) is gekozen voor de formulering dat zij gebruik moeten maken van de voor hen «beschikbare» autogordel. Uit het begrip «beschikbaar» vloeit in de eerste plaats voort dat de verplichting alleen geldt voor zover de zitplaatsen zijn uitgerust met autogordels. In de tweede plaats wordt met dat begrip tot uitdrukking gebracht dat passagiers indien er een gordel beschikbaar is, daarvan ook gebruik moeten maken. Met andere woorden: het is niet toegestaan om, bij voorbeeld in een voertuig met een voorbank met meerdere passagiersplaatsen waarvan slechts één is uitgerust met een gordel, de plaats zonder gordel in te nemen zolang er nog een plaats vrij is die wel van een gordel is voorzien.

Dezelfde formulering is gebezigd in het tweede lid voor de niet voorin gezeten passagiers, zodat ook daar geldt dat eerst de plaatsen die zijn voorzien van gordels moeten worden ingenomen. De verplichting is derhalve afzonderlijk geregeld voor de passagiers naast de bestuurder en de achter de bestuurder gezeten passagiers. Dit betekent dat er geen verplichting bestaat voorin plaats te nemen, indien er achterin geen gordel beschikbaar is.

Ten aanzien van het gebruik van kinderbeveiligingsmiddelen is bepaald dat het beveiligingsmiddel voor het betrokken kind geschikt moet zijn. Dit in verband met het feit dat deze middelen leeftijdsgebonden zijn. Aldus wordt voorkomen dat uit de regeling de verplichting zou voortvloeien dat een kind van een aanwezig zitje gebruik moet maken dat voor zijn leeftijd of gewicht ongeschikt is.

Uitgangspunt bij de bestaande gordeldraagplicht was dat bestuurders en passagiers ieder individueel aansprakelijk waren voor het naleven van de tot hen gerichte verplichting tot het gebruik van de autogordel. Door de uitbreiding van de verplichting tot gebruik van beveiligingsmiddelen achter de bestuurder, is het accent meer dan voorheen komen te liggen op het naleven van die verplichting door kinderen. Kinderen worden immers doorgaans op de achterbank vervoerd. Strafrechtelijke aansprakelijkheid voor kinderen beneden de twaalf jaren is echter niet mogelijk. In verband daarmee is in het vierde lid de bestuurder aansprakelijk gesteld voor de naleving op het gebruik van beveiligingsmiddelen door kinderen beneden de twaalf jaren.

Artikel II

De hiervoor genoemde Richtlijn moet met ingang van 1 januari 1993 zijn geïmplementeerd. De regeling zal voor Nederland in werking treden op een nader te bepalen tijdstip, waarbij wordt uitgegaan van 1 april 1992. Dit is een gunstige datum in verband met de vereiste voorlichtingscampagne en is tevens overeengekomen met de Benelux partners.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

¹ Deze gegevens zijn ontleend aan de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV, R-91-7, Autogordels en kinderzitjes op de achterzitplaatsen van personenauto's in 1990).

² Deze gegevens zijn ontleend aan de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV, R-79-35, Beveiligingsmiddelen op achterbanken van personenauto's).